

PLAÇA MAJOR

ANY XII. Núm 33 revista de cultura i festa . federació colles de castelló. primavera 2007

SUMARI

- 2 **Informació:** I Trobada autonòmica de jocs tradicionals
- 3 **Entrevista:** Vicent Varella i Beltran, pintor, escultor, ...
- 5 **Tradicions:** la Nit de Sant Joan
- 9 **Opinió:** Per una segona transició en l'organització i gestió de les festes de la Magdalena
- 11 **Notícies:** Festes de la Magdalena 2007
- 13 **Informació:** Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado"
- 14 **Xafardecolles**
- 17 **Notícies:** XIX Festival de danses de l'Antiga Corona d'Aragó
- 19 **Informació:** Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló
- 20 **Notícies:** XXIV Jornades de Cultura Popular a Castelló
- 22 **Vocavulgarí coller:** Lletra "B"
- 23 **Informació:** Programa de la II Nit Medieval
- 24 **Informació:** Programació de la Nit de Sant Joan 2007

GRÀCIES JOAN

Han estat onze anys de bon treball, amb trenta dos números plens d'il·lusió i somnis satisfets. Tot ha estat possible gràcies a la bona feina i millor treball de l'amic, del company, de l'estimat **Joan Baptista Campos i Cruanyes**.

No anem a parlar de la seua façana d'escriptor, de millor poeta, guanyador d'un bon grapat de premis, volem parlar de la persona, que com molts de nosaltres ha cregut en la festa, en la tradició cultural del nostre poble. Amb la publicació de **Plaça Major** fou una gestació difícil, i com no, un bon metge com Joan fou capaç de treure-la a la llum.

I no s'acaba aquí, des de la Federació ell fou el culpable, l'any 1995, abans de **Plaça major**, de la publicació *Al voltant del nom de les colles*, un llibre publicat amb motiu del II Congrés Magdalener. Era un intent de donar a conèixer a tot Castelló de qui érem i que se n'adonaren que el món de les colles tenia molt a dir en l'espai fester i cultural de Castelló. Aquest llibre es va reeditar al 2004, doncs si abans érem quaranta colles, en eixe any passàvem de les setanta i ara gairebé passem del centenar. Ja ens estem plantejant una tercera reedició.

Joan, fa uns anys deixares la teua colla, llavors vas continuar il·lusionat amb el projecte, amb el teu viatge a Ítaca ben particular, en tot moment les diferents Junes Directives van seguir donant-te la confiança i a més a més, alguns varem saber estar a la teua alçada.

Al número trenta contaves que Plaça Major es rentava la cara, ara al trenta tres ens tindràs que permetre que per darrera vegada fem el teu nom com a director. Volem que aquest siga un petit homenatge un grapat de gent, aprenents de lletraferits, que et volem donar. Aviat ens ajuntarem per triar al nou director i prepararem el número d'estiu, ple d'esperances, on esperem trobar la teua col·laboració. Gràcies Joan, fins ara.

INFORMACIÓ

PLAÇA MAJOR

ANY XII. Núm 33 revista de cultura i festa . federació colles de castelló. primavera 2007

Revista quadrimestral
Primavera 2007
Any XII, número 33
Castelló de la Plana (Plana Alta)
Tiratge de 500 exemplars

President Joan Josep Trilles i Font

Director Joan Bta. Campos i Cruanyes

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja Fèlix Franco Jesús López
José Manuel Milián Juanjo Trilles Toni Àguila

Fotos

Enrique Garcia, Mª Teresa Jiménez, Manolo Forcadell i Juanjo Trilles

Dibuixos

Belem Marmaneu Domingo

Idea de portada, Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Impres, S.L.U - Pol. Ind. Fadrell, Nau 75 - 12005 Castelló
Dip. Legal CS-80-96
ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Centre Municipal de Cultura
Carrer d' Antoni Maura, núm. 4 - 3r · 12001 Castelló

Nota

"Plaça Major" no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

Visita a Ibi dels assistents a les IX Jornades de Cultura Popular a Castelló
"Jocs i joguines tradicionals"

Amb el suport de la

 GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ

PROGRAMA

- 9'30 Recepció i lliurament de documentació
- 10'00 Presentació jornada
- 10'30 Present i futur dels jocs. Taula redona
- 11'30 Pràctica
- 14'00 Final de la jornada

Copa Generalitat de Birles
II Trofeu Mancomunitat de la Valldigna

- 18'00 Semifinals
- 19'30 Final

Collabora:
Mancomunitat de la Valldigna
Federació Jocs i Esports tradicionals-CV

Recuperació Patrimoni
Cultural Lúdic Valencià

I TROBADA AUTONÒMICA DE JOCS TRADICIONALS

Jornada cultural-esportiva
Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna
30 de juny de 2007

GENERALITAT VALENCIANA FUNDACIÓ JAUME II EL JUST

Mancomunitat de la Valldigna CNE Circul Valencià de Tenis

ENTREVISTA

ENTREVISTEM A Vicent Varella, pintor, escultor, ...

Per Juanjo Trilles

Vicent Varella i Beltran va nèixer a Castelló (23/05/53), al Barri de la Punyalà. Estudià al Col·legi Públic "Exèrcit", als Escolapis -a la part dels pobres, matisa-, a Akademos al Ribalta. Fins ací trobem a un infant normalitzat d'aquell Castelló dels anys 50/60. Ell ha estat el creador de l'escultura al dolçainer i tabaleter que està ubicada a l'olivera que hi ha al final de l'avinguda del Rei en Jaume. Anem doncs a conèixer un poc més aquest artista.

- Vicent, quan va començar aquesta vena artística?

- Doncs va ser als quinze anys, quan anava al Ribalta, estava fent 6é de batxiller, llavors Joan Francesc Mira, el meu professor de grec, fou qui em digué que podria estudiar Belles Arts. Però la situació econòmica a casa no em permetia anar a València.

- Llavors què vas fer?

- Vaig seguir estudiant Magisteri a Castelló i anava a l'Escola d'Arts i Oficis, on vaig aprendre la tècnica de dibuix-estàtua amb Ramon Catalán. Em vaig preparar per a poder fer l'ingrés a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Carles de València. A València anava per lliure i li tinc que agrair molt a Romualdo Gil Arabi, el meu professor de dibuix de Magisteri que em va ajudar molt en les tècniques.

- Ets mestre nacional?

- No, jo ja sóc Professor d'Educació General Bàsica, la meua fou la primera promoció a la Normal, al carrer Herrero. Vaig fer la mili i vaig treure la meua plaça en Socials, en Geografia i Història. El meu primer treball fou com a interí en el Col·legi Nacional de Pràctiques.

- Però no treballares en Barcelona?

- Quan em van donar la plaça definitiva va ser a Sant Pere de Ribes, a Barcelona al 78 i estàrem fins al 80. Aleshores vaig deixar les Belles Arts, tot i que no vaig parar de pintar de manera autodidacta.

- Estàrem dius?

- Doncs sí, ja que, com tu ben bé saps, em vaig casar amb Evelia, que ha estat la meua companya de viatge fins ara. Ella i les meues filles Evelia i Helena, la major ja treballa com a veterinària i a la menuda, sols li falta un curs per acabar també veterinària.

- Quan acabes Belles Arts?

- Al 1980 vaig estar destinat a les Coves de Vinromà fins al 84, que vaig passar a Onda. Aleshores vaig presentar un projecte d'assessoria del CEP i vaig passar a ser assessor de la LOGSE, llavors tenia la jornada laboral seguida i vaig seguir anant de vesprades a la Facultat de Belles Arts de València. L'any 1994 ja ere llicenciat de Belles Arts.

- Has esmentat que no has parat de produir de manera autodidacta, què has fet? I premis, com han anat?

- Jo he fet dibuix, pintura, gravat, exposicions individuals i col·lectives a nivell local, nacional i internacional. He guanyat molts premis de dibuix i pintura però jo no treballo el màrqueting, llavors no li sé traure el màxim a la meua obra. Però estic molt content per una Fira a París on vaig participar col·lectivament i al ser triat com a finalista en la 2a Biennal de Pintura de Barcelona.

- I la teua obra, on la podem trobar?

- A la capella del cementeri de Sant Josep de Castelló; al Museu de Vilafamés; a l'Ajuntament de les Coves de Vinromà; a la Caixa Rural d'Almassora; l'Ajuntament de Castelló té dues obres meues penjades; l'escultura al Dolçainer i Tabaleter a l'Olivera; ... Però també vaig fer el cartell de les Festes de la Mare de Déu del Lledó (2004).

- I d'escultura què em dius?

- Home, jo he fet de tot, però l'escultura és complicada de guardar, requereix espais amplis, és bruta i delicada. Pots guardar esbossos i poc més. Un quadre, tot i tenir dimensions exagerades, es pot guardar amb facilitat.

- On treballes actualment?

- Treballo a l'IES "Vicent Sos Baynat" i per les vesprades impartesc classes com a professor de dibuix i pintura en l'associació Escola d'Arts i Oficis, a l'Edifici Mercantil.

- Bé, anem pel que ens ocupa. Com has arribat a fer l'escultura al Dolçainer i Tabaleter?

- Home, tu ho saps millor que jo, però recorda que un dia en el "Sos Baynat", quan era professor del teu fill Jordi, em comentares el teu projecte de cara al món de la dolçaina i el tabal, recorda que em parlaves de lo molt que et va impactar aquelles escultures de Miquel Àngel, que vas poder veure a Florència. Comentares la força dels cossos que eixien d'un mateix cos. Llavors vaig preparar un esbós, crec que féreu una tria entre diferents propostes pel monument i així fou com vaig entrar en el món de la dolçaina. Vull agrair a tot el personal del Negociat de Cultura per tota la seua col·laboració.

- Què ens vols dir amb aquesta meravella?

- En un principi tenia que anar en la cruïlla de Clavé amb Sant Fèlix i Enmig, llavors cada figura mirava a cada un d'aquests emplaçaments, com cridant a la festa gran. La dolçaina i el tabal sempre han estat anunciant tot tipus d'esdeveniments. És una escultura que es pot voltar, que tothom pot tocar, fer seua com volia el nostre Alcalde. Ara amb l'Olivera al fons sembla molt més integrada, més oxigenada. A més a més, seguint les teues recomanacions, estan representades les colles, les escoles, i com no, la dona.

ENTREVISTA

- Però tu també has estat dins del món de les colles?

- Sóc membre fundador de la Colla "Margalló", persona molt implicada en la tradició del nostre Castelló. La meua família sempre ha estat implicada en la recerca de les arrels del nostre poble.

- Així doncs ho vas tenir fàcil?

- Doncs no, va ser un repte. Pel que tocava a les arracades i roba de la dolçainera, ho vaig tenir fàcil, les meues filles feren de models amb la seua roba. Per l'home, saps molt bé que vaig utilitzar al teu fill, tot i que li vaig envellir les faccions, però el posat era el seu, i pel xiquet vaig aprofitar a un tabaletter que vaig conèixer en un aplec de dolçainers i tabaletters.

- Com ha estat doncs la teua immersió en el món de la dolçaina i el tabal?

- No em venia de nou, però tu em vas proporcionar molt de material i em convidaves a tots els actes que feïeu, aleshores feia les meues fotos, parlava amb Quique Pérez i José Manuel Milián per demanar qüestions tècniques. Crec que, tot i no xuflar-la com tu, tinc un lloc dins d'aquest col·lectiu, què per cert, gaudeix de molt bona salut i està molt viu, a veure si ja entreu al Conservatori.

- Què vas sentir el dia de l'inauguració?

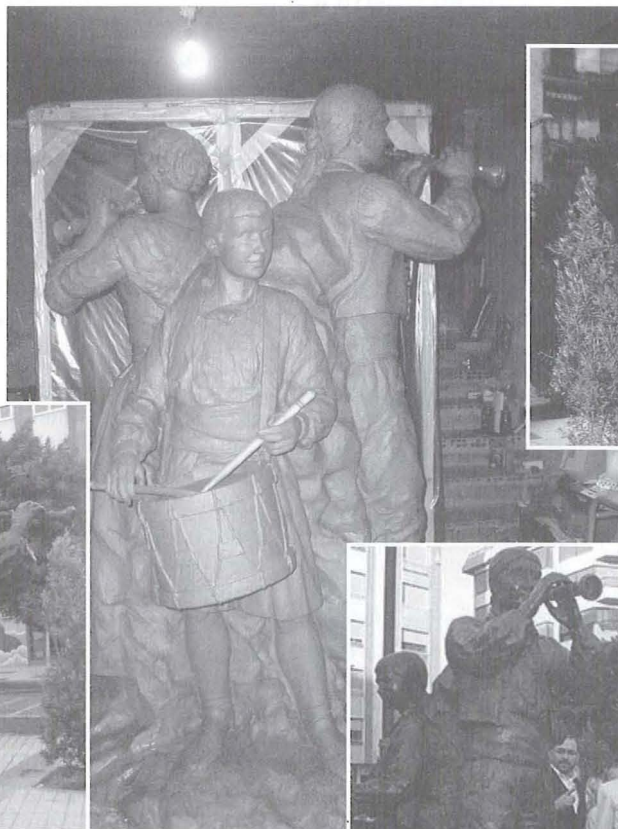
- Per a una persona de Castelló, participativa i implicat en els seus arrels, fou una gran satisfacció, estava molt pagat. Anava a formar part del patrimoni viu de la meua ciutat, tothom podria gaudir de la meua obra al carrer. Tot açò, en la diada del País Valencià bressolat pels dolçainers i tabaletters de Castelló i per un grupat de bons amics, que vols que et diga, no hi han paraules per expressar-ho.

- I ara què?

- Bé, després de l'estrena, l'Ajuntament em demanà fer un dibuix com a targeta nadalenca i em va fer molta il·lusió, la setmana passada li vaig lliurar a Alberto Fabra una còpia del que va ser l'esbós de l'escultura, a la vegada, donat que repetia coma Alcalde i en el seu programa parlava d'oferir escultures per guarnir la ciutat, li vaig dir que prepararia dos o tres projectes. També estic preparant una exposició pel 2008.

- Per acabar, com veus la cultura a Castelló?

- A Castelló el moviment cultural està molt viu. Es fan molts i bons esdeveniments tot i que parlem d'una ciutat que cada dia vol anar creixent. Crec que l'Ajuntament de Castelló està sempre a punt, al lloro, amb assessors molt qualificats, però crec que cal invertir més i dotar millor els pressupostos municipals en aquestes matèries culturals.

TRADICIONS

LA NIT DE SANT JOAN

Per Albert Sánchez - Pantoja

LA FESTA DE SANT JOAN

La festa de Sant Joan Baptista és una de les més antigues del santoral cristià i, a l'igual que esdevé amb el Nadal i amb la Nativitat de la Mare de Déu, en ella es commemora el naixement del sant i no pas la mort com és habitual a la resta del santoral.

Els evangelis expliquen que Sant Joan Baptista era cosí de Jesús i, concretament l'evangeli de Sant Lluc, puntualitza que l'arcàngel Gabriel va anunciar als pares de Joan, Zacaries i Elisabet, el naixement del seu fill, sis mesos abans que el de Jesús, dins del mateix any. És per això que aquesta festa es celebra el 24 de juny, just sis mesos abans del Nadal.

Segons la tradició, sembla que Sant Joan era fuster i treballava al taller del seu oncle Sant Josep. Un dia van discutir per una sardina que havien de compartir per

esmorçar i Sant Joan, enutjat, va obrir una altra fusteria unes portes més enllà de la del seu oncle però, per no fer-li la competència, es va especialitzar a fer mobles, mentre Sant Josep feia altres feines. Aquesta és la raó per la qual Sant Joan ha estat tradicionalment patró dels fusters i d'altres oficis relacionats amb la fusteria, i molt especialment dels ebenistes.

Amb el pas dels anys, donat que aquesta festa gairebé coincideix amb el solstici d'estiu (21 de juny), aquesta celebració cristiana va anar adoptant tota una sèrie de costums populars festius derivats dels ritus pagans en honor del sol, que es caracteritzen per l'exaltació de la vida i de l'amor, de manera que aquests costums ancestrals van anar substituïnt els de caire religiós. La gran majoria d'aquest ritus pagans provenen de la cultura grega i d'altres pobles d'Orient, posteriorment adaptats (o modificats, segons els casos) per la cultura romana.

Examinarem tot seguit un bon grapat de costums, tradicions i creences populars relacionats amb la nit de Sant Joan i per a major claredat les agruparem en quatre blocs, segons quin siga l'element genèric més característic.

LA NIT DE SANT JOAN, NIT D'AMOR

Són diverses les tradicions que relacionen aquesta nit amb els afers amorosos, però gairebé totes elles coincideixen en que tan bon punt els rellotges toquen les dotze de la

mitjanit és el moment més apropiat per a consultar Sant Joan sobre les coses més variades del nostre futur i molt especialment les de caire sentimental. Abans de formular la pregunta, però, cal dir:

“Sant Joan Baptista apòstol i evangelista per la virtut que Déu us ha donat contesteu-me en veritat el que us serà preguntat”.

Observem que la tradició popular identifica -erròniament- en aquests versos Sant Joan Baptista amb Sant Joan Evangelista, però anem a veure com es pot obtenir la resposta de Sant Joan, que és el que ací més ens interessa.

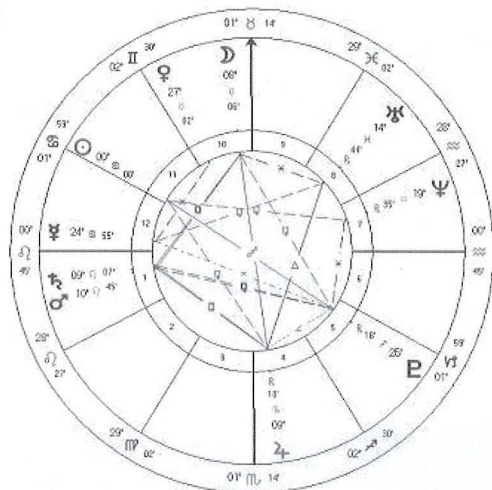
Cal penjar una clau d'un fil de color roig i aquest fil s'ha de prémer entre les pàgines del llibre de l'evangeli de Sant Joan. Si la clau resta quieta, la resposta a la pregunta és negativa, però si la clau roda, la resposta és afirmativa.

Una altra creença diu que les xiques fadrines que al punt de la mitjanit de Sant Joan es miren en un espill, estant ben a les fosques, hi veuran reflectida la figura del qui serà el seu marit.

I encara hi ha una altra de caire oníric i també adreçada a les xiques fadrines. Sembla que si es posen tres ametlles ensucrades (d'aquelles dites de casament) sota el coixí del llit a les dotze de la nit, en anar a dormir somnaran amb el xic amb qui es casaran.

TRADICIONS

Puerta de San Juan
 Natal Chart (13)
 21 Jun 2006
 2 25 52 am AST +110
 Còdici: VEH
 107NSP 166V52
 Generació:
 Pèpser
 Pèpser
 Albor Acadè
 Pèpser SA
 net5000

No totes les creences que relacionen directament Sant Joan amb l'amor s'esdevenen a la mitjanit, ja que n'hi ha alguna que funciona a plena llum del dia. Mireu sinó aquesta: les fadrines han de tirar tres paperets enrrotllats, als quals hauran escrit els noms de tres fadrins que els agraden, dins d'un recipient d'aigua exposat al sol del migdia de Sant Joan. El primer paper a desenrotllar-se indicarà amb qui es casaràn. Aquest sistema presenta l'avantatge que com cada fadrina ha d'escriure la seua terna de candidats, pot assegurar-se un resultat prou satisfactori.

No he pogut trobar, malgrat que ho he intentat obstinadament, mètodes de promoció amorosa per a ús de fadrins mascles. En conseqüència, el meu consell és que s'obliden de Sant Joan i procuren espavilar-se pel seu propi compte.

VIRTUT DELS VEGETALS PER SANT JOAN

Des de temps molt remots s'ha cregut que la virtut de les herbes està directament relacionada amb la força i la durada de la seua exposició a l'acció del sol. Conforme s'acosta la nit de Sant Joan, en la qual es celebra el solstici d'estiu, la virtut de les herbes ha anat augmentant en la mesura que s'ha anat fent més llarg el dia. A partir d'aquesta data el dia anirà minvant i, amb ell, la virtut de les plantes. La conseqüència lògica és que la mitjanit de Sant Joan és el moment de l'any en què els vegetals tenen més virtut.

Generalitzant aquest raonament, hi ha la creença que al bon punt de la mitjanit de Sant Joan totes les herbes cobren virtut guaridora i que només fregant qualsevol part danyada del cos amb la primera herba que trobarem, sanarà d'aquesta malaltia.

També la nit de Sant Joan les herbes adquireixen poder protector contra els mals esperits. Per això hi ha d'antic entre la gent del camp el costum de sortir a buscar herbes ben aromàtiques, amb les quals fan una creu que pengen a la porta de casa per tal que els guardi dels mals averanys.

La creu de l'any anterior què, en bona lògica, estarà ben

saturada de tots els mals que haurà arreplegat durant tot un any, cal cremar-la a la foguera.

Entre les moltes creences relacionades amb aquesta nit cal esmentar que els antics romans sortien al punt i hora de la mitjanit per tal de recollir la planta anomenada berbena, la qual consideraven que els hi portava tota mena de ventures i riqueses. Hom creu que d'aquest costum ancestral ha derivat la paraula "verbena", amb la qual es designa la festa o revetlla d'aquesta nit.

Els aficionats a l'elaboració de ratafies i d'altres licors casolans que són ben típics de les nostres terres, saben molt bé que és la nit de Sant Joan quan han de collir les nous i les herbes aromàtiques necessàries per a l'elaboració d'aquests licors, ja que d'aquesta manera s'asseguren l'òptima qualitat del producte.

Una altra mostra de la relació dels vegetals amb la nit de Sant Joan són les anomenades enramades que antigament es feien amb flors i brancatges de tot tipus, què en aquesta època de l'any presentaven el seu aspecte més ufanós i que eren utilitzades per al millor guarniment i decoració dels espais de celebració d'aquesta festa.

No és d'estranyar que, amb totes aquestes connotacions vegetals, Sant Joan haja estat considerat el sant patró d'una sèrie d'oficis més o menys relacionats amb els vegetals, tals com els llenyataires, els carboners, els herbaires, els venedors de llegums, etc.etc.

LA NIT DE SANT JOAN I L'AIGUA

Durant la nit de Sant Joan també és creença molt estesa que les aigües cobren certes virtuts especials, què són exclusives d'aquest moment de l'any. Les xiques fadrines tenen l'oportunitat d'augmentar la seua bellesa si, en tocar la mitjanit, procedeixen a rentar-se la cara mentre reciten l'estrofa:

"Sant Joan Baptista,
 apòstol i evangelista,
 per la virtut que Déu us ha donat
 feu-me tornar més bella que l'any passat".

TRADICIONS

També es creu que molts mals i ferides poden guarir-se o millorar notablement, si es renten ben bé al punt de la mitjanit.

Sembla també que aquesta nit és la millor de l'any per a trobar corrents d'aigua subterrània. És per això que, només tocar la mitjanit, els saurins sortien de casa amb la seua vareta d'avellaner o el seu pèndol a la recerca de pous i mines, totalment convençuts que els pronòstics fets aquesta nit mai no fallaven.

Als indrets costaners, com és el cas del nostre Castelló, encara perviu el costum d'anar a la platja la nit de Sant Joan per tal de prendre el bany, amb la confiança d'obtenir abundant proveïment de salut i bona ventura per tot l'any:

"Bany de Sant Joan,
salut per tot l'any"

A propòsit d'aquest bany puc dir, per experiència pròpia, que això de ficar-se dins la mar enmig de la negror de la mitjanit produeix una sensació que, personalment, associo molt més a les bruixes que no pas als sants, sensació que encara resulta més accentuada si coincideix amb la lluna nova. De tota manera, i a la vista dels beneficis que presumiblement pot reportar, em guardaré molt de posar en qüestió la gran rendibilitat d'aquests banys en la foscor.

Com una extensió més de la gràcia i virtut atribuïdes a l'aigua en la nit de Sant Joan, també es suposava que la rosada de la matinada obrava tota mena de miracles curatius i vivificadors. Per exemple, era cosa totalment assumida que rentar-se els ulls amb l'aigua de la rosada enfortia la vista.

Una altra aplicació ben prodigiosa consisteix a fregar-se la cara amb pàmpols de vinya molles de rosada, amb la qual cosa aconseguirem fer desaparèixer totes les berrugues i impureses, de forma que la nostra pell ens restarà llisa i fina.

LES FOGUERES I FOCS D'ARTIFICI EN LA NIT DE SANT JOAN

Un dels costums més estesos i potser el més característic de la nit de Sant Joan és l'encesa de fogueres. Com una derivació d'aquest costum també es va estendre el d'enlairar coets i cremar focs d'artifici.

El foc és l'element d'immolació per excel·lència, però també té la qualitat de regenerar i de convertir la forma caduca i vella en nova i jove. Aquest es el principal significat de les fogueres de Sant Joan: la voluntat de regeneració, de purificació i de fertilitat. És per això que hi ha la creença tradicional que qui salta el foc de Sant Joan té la salut assegurada per tot l'any. També manifesta el caràcter fertilitzador la creença que els fadrins no són aptes per a casar-se fins que no han saltat, com a mínim, set focs de Sant Joan. I pel que respecta a la purificació, es creu que el foc de Sant Joan espanta els éssers malèfics que infesten l'aire, i d'ací s'origina el costum d'afegir llenya verda al foc, per tal que faça bona cosa de fum què, en escampar-se, ens guardarà de mals esperits, bruixes i diables.

Antigament, al camp, a molts llocs cremaven les restes de la collita de l'any anterior com a bon auguri per a la de l'any present. A les ciutats i viles aquest costum pren una altra forma, i el que es llença al foc són estris i mobles vells, amb l'esperança i el propòsit d'iniciar millor i amb més prosperitat el nou temps que s'acosta.

La celebració popular de la nit de Sant Joan és una tradició estesa a la pràctica totalitat del nostre país, tot i que amb diversa intensitat a les diferents comarques. A Alacant, per exemple, s'ha mantingut aquesta tradició ininterrompudament i les fogueres de Sant Joan s'han constituït en el motiu central de la seua festa major. A la nostra comarca de la Plana, la tradició de les fogueres de Sant Joan s'havia perdut gairebé totalment, però va ser recuperada a final de la dècada dels 70 per iniciativa d'alguns grups excursionistes i altres entitats cíviques. En l'actualitat aquesta tradició està totalment recuperada a Castelló i és una de les celebracions populars amb una més massiva participació.

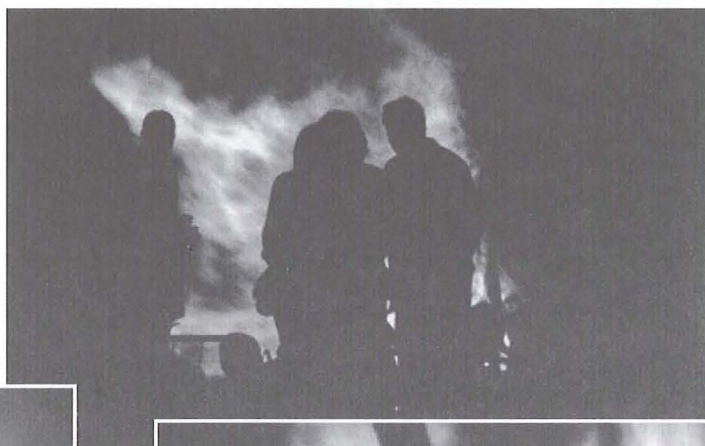

TRADICIONS

Com que la popularitat de les fogueres de Sant Joan arriba a totes les terres de parla catalana, s'ha volgut simbolitzar la germanor dels pobles i la unitat de la llengua amb la flama del Canigó. Aquesta flama prové d'una foguera encesa la nit del 22 de juny al cim d'aquesta mítica muntanya pirinenca (on, segons la tradició, va nèixer la nostra llengua) i des d'allí és portada a tots els racons del domini lingüístic (incloses les illes Balears i Pitiuses) per tal d'encendre les respectives fogueres. A Castelló va ser el Centre Excursionista la primera entitat que des de 1978 va organitzar la rebuda de la flama del Canigó, que era portada des de Reus amb avioneta o bé per carretera. Des de l'aeròdrom eixia una caravana de vehicles que portava la flama a diversos pobles de la comarca.

Des de les nostres pàgines de Plaça Major convoquem a totes les colles de Castelló a participar, un any més, a les fogueres de Sant Joan d'enguany. Fem que la nostra platja torne a ser un enfilall de focs que, amb les virtuts de regeneració i purificació que la tradició atribueix a les fogueres, tinga efectes benèfics sobre aquesta mateixa línia de costa tan necessitada precisament de regeneració i purificació, davant l'amenaça de l'especulació urbanística i la construcció esbojarrada dels nostres dies.

No em negareu que seria un magnífic regal per part de Sant Joan si volgués fer alguna cosa en favor d'això. Jo, per si de cas, penso demanar-ho així en el moment de saltar la foguera.

 OPINIÓ

PER UNA SEGONA TRANSICIÓ EN L'ORGANITZACIÓ I GESTIÓ DE LES FESTES DE LA MAGDALENA

Per Vicente Cornelles Castelló

Llicenciat en Ciències de la Informació i Periodista

No volem límits estrets d'ambicions massa modestes. Les estrofes del Pregó de Bernat Artola es fan més realitat que mai quan les festes de la Magdalena en el seu desenvolupament, programació i estructura necessiten un canvi. No són paraules retòriques, ni el conegut axioma que es ve repetint des de fa temps en una cerimònia de la confusió en la qual sempre s'acaba sol·licitant la celebració d'un congrés magdalener, que per descomptat també és necessari, no l'assemblea de festes, que des d'interessos partidistes la confonen amb un fòrum de reflexió que implique activament a tots els col·lectius relacionats amb els festejos fundacionals de la ciutat. Un congrés és una mica més amb l'aportació d'estudiosos i una anàlisi del fet festiu amb rigurositat i amb una sèrie de conclusions. L'assemblea de festes és el procés marcat en els estatuts de la Fundació Municipal de Festes, tant per a l'elecció d'un nou president i nova Junta, com les de caràcter extraordinari que convoca l'Ajuntament des de fa dos anys per a fer balanç de l'exercici festiu corresponent.

D'entrada, l'autonomia en l'organització de les festes majors i oficials de la ciutat ha anat perdent-se fins a desembocar en un control absolut i directe de l'Ajuntament, en cadascun dels processos i tràmits per a la gestió de cadascun dels actes que s'organitzen.

La presència constant del mal anomenat regidor de Festes -els propis estatuts de la Fundació Municipal de Festes legitimen l'absència en l'organigrama municipal d'un regidor de festejos, precisament per a garantir l'autonomia festera-, en cadascuna de les celebracions, reunions i activitats de la Junta de Festes no fan més que engrossir aquest control directe del poder municipal sobre l'activitat magdalenera.

Però, encara hi ha més. Fent un repàs al programa oficial dels últims deu anys, la repetició d'actes ho converteixen en una rutina anual sense la més mínima imaginació i fins i tot il·lusió, ni aposta real per novetats que traguen a la setmana gran magdalenera d'una letargia més aviat interessada del poder municipal.

D'entrada, concerts musicals de nivell mig-baix, manteniment d'actes d'escassa resposta popular, un Pregó que segueix amb els seus problemes de llarga durada, una torna de la romeria que és un caos anual d'organització i sempre depenent de la voluntat expressa del presti de la rogativa, sense que ningú intente agilitar el seguici per més esforços que es facin a avançar horaris. Serà l'hora de plantejar dividir en dos dies l'Ofrena de Flors?. Fins que no vol el poder religiós no ix la processó de penitents després de l'acte de les Tres Caigudes, mentre centenars

de persones i xiquets esperen que comence la Desfilada de Gaiates.

Parlant de les gaiates, s'ha instal·lat la cultura de la subvenció. Les comissions de sector depenen exclusivament dels diners que reben de l'Ajuntament que, incapaç d'arbitrar fórmules alternatives de finançament econòmic per a les gaiates, no solament donen els diners, sinó que les pressionen i amenacen amb no rebre-les si no s'avenen a les propostes o activitats de la Junta en un joc d'interessos al que ningú posa fre. Les gaiates no coneixen el poder il·limitat d'autonomia festera que els dona el seu caràcter d'associacions culturals legalment constituïdes i independents. No es demana un tutelatge de l'Ajuntament, sí que el propi consistori es cregui que les gaiates són el símbol fonamental de les festes de la Magdalena. Es creu de debò l'Ajuntament el de les festes de la Magdalena? És necessari que el programa de festes continue amb tants actes com si es volgués batre rècords del nombre d'actes programats?. Es confon popularitat amb el *populachero*.

No vaig a entrar en la demagògia que cap regidor és integrant de les comissions, que no estaria malament, sinó denunciar obertament el tracte de caritat festera que se'ls dona a les gaiates. Considera que perquè ja se'ls dona uns diners han complert amb la seva obligació. Un Ajuntament que és incapaç d'engegar les escoles taller dedicades als artistes gaiaters i fomentar els monuments buscant noves creacions i dissenys. Incapaç de fomentar amb la UNIVERSITAT JAUME I seminaris, estudis i reunions sobre la simbologia festera de la ciutat, tal com ocorre, no obstant això a València i Alacant amb les seves respectives universitats. Un Ajuntament que va fer abandó

OPINIÓ

de funcions quan va permetre que la gaiata guanyadora del primer premi de concurs oficial de gaiates fora designada Gaiata de la Ciutat. No ens enganyem el consistori ho va fer per estalviar-se diners.

Això sí, l'Ajuntament va aplaudir el projecte de Gaiata Pelegrina que, amb 100.000 euros, es va convertir en un bodri finançat per la Conselleria de Cultura i elaborat per un grup d'intel·lectuals diletants que, pel simple fet de ser intel·lectuals de la classe dirigent no se'ls podia criticar. Mentre, l'ofici d'artista gaiater pereix.

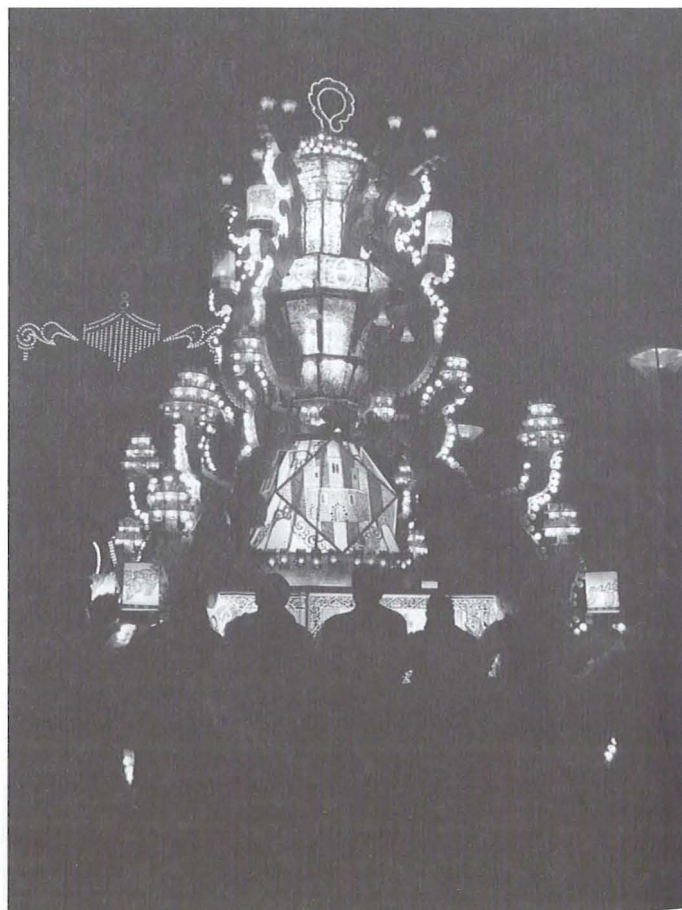
Un consistori que des de fa deu anys manté pràcticament la mateixa quantitat per a les festes de la Magdalena en els seus pressupostos municipals, apel·lant a la col·laboració de les empreses que, no està malament que col·laboren si elles volen, però també es converteix en un abús de les mateixes perquè a la llarga si surt tot bé les medalles les hi posa el consistori. L'Ajuntament, per ésser de tots, ha de dedicar més diners a les festes. No per això es perd autonomia festera, al contrari, pot donar motiu que la Junta de Festes tingue més camp d'actuació en els seus projectes i iniciatives que, lamentablement són escasses. Una Junta que hauria de sotmetre's, de tant en tant, a una tempesta d'idees, el conegut *brainstorm*.

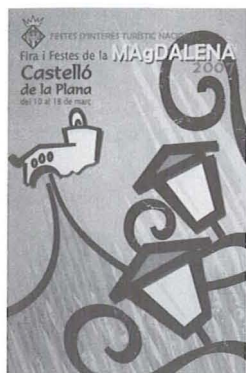
La perduda d'autonomia festera apareix en multitud de detalls, potser no perceptibles per a la majoria dels profans, però sí pels qui creiem fermament en ella i que

va ser realitat durant els primers anys de la Fundació Municipal de Festes. És inadmissible des d'aquesta autonomia que l'alcalde rebi a la reina de les festes a peu d'escenari en l'acte de la Galania o que desfile al costat d'ella en l'Ofrena de Flors, encara que sigue vestit de setf. Com a molt desfilirà uns passos més enrere. Durant molts anys es va considerar decadent la presència de la primera autoritat municipal acompanyant a la reina. Ara, es veu que és el més.

De la Federació de Colles em sembla tot perfecte. És un model d'organització i d'estructuració del calendari festiu. Efectivament, cada any hi ha més colles. És un fet innegable. Però la Federació, com col·lectiu que les integra, ha sabut canalitzar quin és el seu paper i protagonisme en l'àmbit ciutadà. Des de la seva participació multitudinària en la Nit de Sant Joan, en la Nit Templària, en les jornades de germanor festera amb les gaiates i altres col·lectius, la presència de la Federació de Colles en les presentacions de gaiata. Evidentment, fruit d'un treball, sumant esforços i fent realitat idees, que, a hores d'ara, és el que ha de prevaler.

No obstant això, és necessària una segona transició en l'estructura i desenvolupament de les festes de la Magdalena. Recuperar l'autonomia. Fugir del lema de Giovanni Tomasso di Lampedusa qui va dir que "tot canvia per a que tot segueix-se igual".

FESTES DE LA MAGDALENA 2007

• La Colla "Pasparris" va organitzar un any més el **Concurs de Guinyot** amb una gran participació de gent.

• El divendres muntàrem com ja es tradicional el **Cadafals**. No hi va haver cap problema. Vàrem tornar al carrer de Sant Roc i Sanahuja.

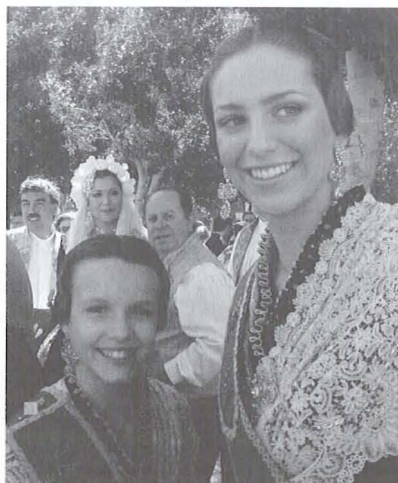
• El diumenge tothom gaudírem del dia gran de la nostra festa, de la **Romeria de les Canyes**. Primer les **Canyes** al Mercat Central, de camí cap a la Magdalena, visita a **Sant Roc**. Dinaren a la **Magdalena** i els més valents tocaren la campana. Els carros s'ajustaren en l'escampada habilitada per fer les seues paelles i torrades de carn en harmonia. Férem l'homenatge a la "**Sang dels Moros**". Els nostres carros iniciaren el camí de retorn per Sant Roc on la gent del "**Pixavi**" ens va donar rotlles i mistela mentre ballàvem el ball pla. A Lledó visitàrem a la Lledonera i férem la **Tornà** a la ciutat. Després donàrem caliu a les comissions de les gaiates en la seua **Desfilada**.

• Al vespre totes les colles de dolçainers i tabaleters de la nostra ciutat participaren en el **Pregó de Festes**. A més a més la Colla "**La Panolla**" prepararen una carrossa esplèndida com tots els anys. També hi hagué una mostra de Boli a càrrec "**Matapoll**" i "**Xupla-xarcos**".

• El dissabte pel matí la **Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló** acompanyà a les reines Raquel Borràs Sella i Laura Torrent Trilles al Primer Molí per a encendre la **Mascletà Oficial** que ens anuncia que les Festes de la Magdalena ja han començat.

• El dilluns tots els nostres carros participaren en el **Pregó Infantil** que va estar precedit pels més menuts dels alumnes de l'escola Municipal de Dolçaina i Tabal. Els més menuts gaudiren de debò.

FESTES DE LA MAGDALENA 2007

• A la nit vora 1300 persones participarem en el **Sopar de Colles** on ens acompanyaren la reina Raquel amb la seua Cort d'Honor, la Junta de Festes, els Presidents i Madrines de les Gaiates. També estigueren presents les autoritats amb l'alcalde Alberto Fabra i els seus regidors, i els grups de l'oposició també estigueren ben representats. També estigué present el subdelegat del govern Juan Maria Calles i José Vicente Ramon de la Fundació Davalos Fletcher. Donarem els trofeus de la Copa Magdalena de Futbol Sala i rematarem la festa amb una revetlla amb orquestra.

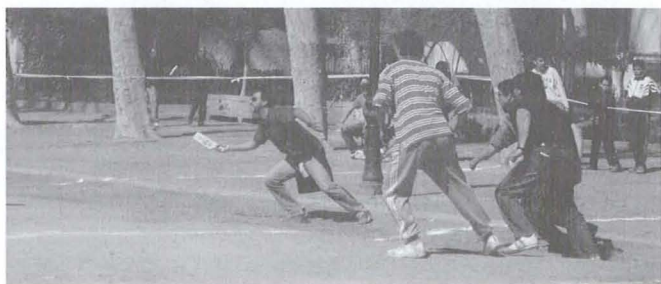
• El dimarts, una vegada més, gràcies als amics de la **Colla del Rei Barbut** al passeig Ribalta es feu el **Concurs de Paelles inter-colles**. Es feren més de cent paelles. La Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló foren els guanyadors del concurs. Després foren protagonistes a Canal 9.

• El dissabte es jugà la final del **III Torneig de Tennis Taula Magdalena 2007** al pavelló de Rafalafena organitzada per la Colla "Cagarròs". El guanyador fou el jove **Sergio Ochando**, 2n lloc **Jesús López**, 3r **Salva Altava** i 4t **Juan Carlos Muñoz**.

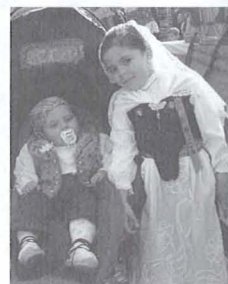
• El diumenge al Parc Ribalta es va jugar la final del **XVIII Campionat Mundial de Boli** que organitza tots els anys la **Conlloga Matapoll**. La final la jugaren els equips "**Burrafà**" i "**Els 13 que canten**", la van guanyar els primers. També es jugà un campionat infantil que van guanyar l'equip "**Els pollastres**" seguits del "**Bolidali**". Les reines **Raquel** i **Laura** lliuraren els trofeus.

• El dimecres, gràcies a la Colla "Xaloc" férem el 6é Homenatge de la Dolçaina i el Tabal a Castelló, els protagonistes foren la Colla "El soroll". Les reines Raquel i Laura estigueren Presents.

• A la vesprada férem la tradicional Ofrena de la **Mare de Déu del Lledó**. Hi va haver una molt bona participació de gent, el dia acompanyava.

• Per acabar la setmana gran de festes, celebrarem el **Magdalena Vitol**, on cada vegada hi ha més colles que participen. Fins l'any vinent.

PREMI NARRATIVA BREU

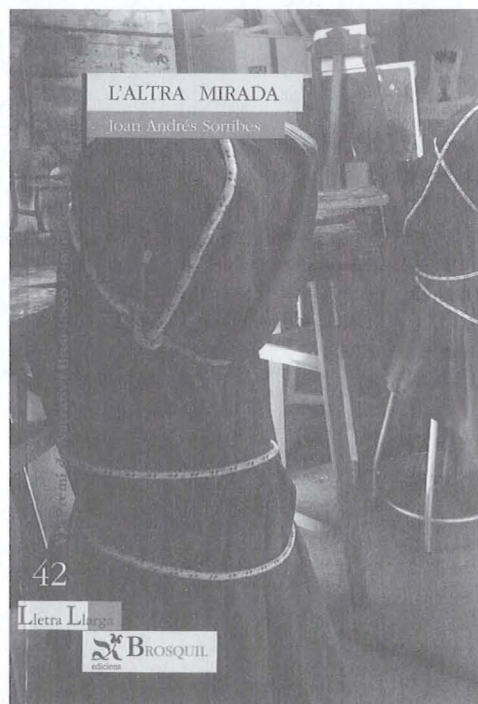
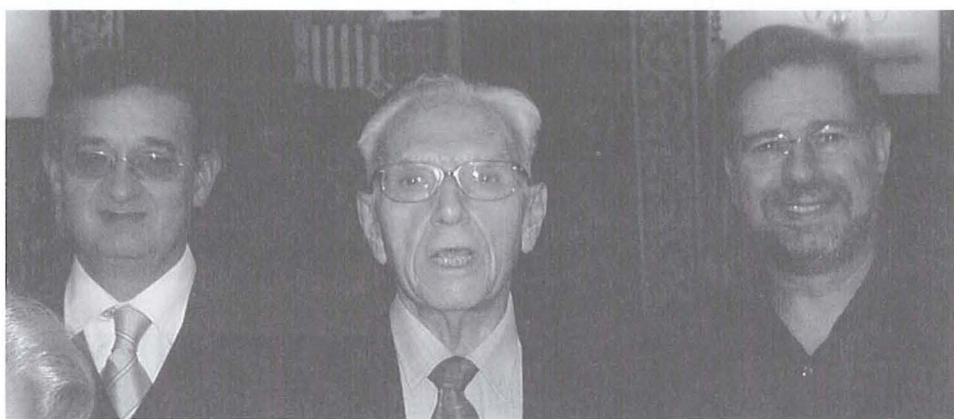
JOAN ANDRÉS SORRIBES GUANYA EL VII PREMI DE NARRATIVA BREU “JOSEP PASCUAL TIRADO”, AMB L'OBRA L'ALTRA MIRADA

Joan Andrés Sorribes (Castelló de la Plana, 1947) és llicenciat en Geografia i Història i professor d'ensenyament mitjà. Soci fundador de la colla “Pixavi”.

Compromès amb treballs de divulgació científica de la història i costums de les comarques castellenques, ha publicat *Les campanes del Fadrí*, amb la qual va obtenir el Premi Ciutat de Castelló d'Humanitats (1995).

En el cap de la literatura ha engegat una trilogia de novel·les etnohistòriques: *La forja de Lessera*, *Noverint universi*, Premi de Narrativa Ulisses (2000) i *La creu de Cabrera*, Premi Enric Valor (2002). Darrerament ha adoptat un nou registre, tractant de descriure la societat on viu i treballa. Fruit d'aquesta nova mirada són *Parlarà de mi*, Premi Ciutat de Sagunt de Narrativa (2006), i *L'altra mirada*, Premi Narrativa Breu “Josep Pascual Tirado” (2006).

L'altra mirada. Encertar un recull de huit històries amb una torbadora ensopagada nocturna, amb una joveneta de bon mirar, de camí cap a casa després d'un sopar amb els companys, és cosa que pot passar-li a qualsevol; res no té d'extraordinari... Com tampoc no és una experiència extraordinària mirar-se en l'espill cada t...; o fer una partida de cartes al bar..., ni tantes i tantes accions rutinàries i quotidianes que es viuen un dia sí i l'altre també. Totes aquestes coses no tenen, en veritat, res d'especial que les transforme en objectes dignes d'emplenar uns folis amb la seua descripció. Ací, però, es pot anar errat; potser les coses més quotidianes amaguen aspectes inesperats a poc que un se les mire amb *l'altra mirada*.

BASES

- 1.- Les obres participants en aquest Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado hauran de ser originals, inèdits i escrites en valencià. El tema serà lliure.
- 2.- Els treballs hauran de presentar-se a doble espai i per una sola cara, per quadruplicat. L'organització no retornarà les còpies que seran destruïdes en passar 30 dies des del lliurament del premi.
- 3.- Els reculls s'encapçalaran amb un lema, acompanyats d'una plica tancada. En la part exterior figurarà el lema i en l'interior el títol de l'obra, la identificació i l'adreça de l'autor o autora.
- 4.- El recull de narracions haurà de tindre una extensió mínima de setanta-cinc pàgines i màxima de cent trenta Din-A4.
- 5.- Cada autor hi podrà presentar els reculls de narracions que considere oportú.
- 6.- Els originals s'adreçaran a la Llibreria Babel, carrer Guitarrista Tàrega, núm. 20, 12003 Castelló de la Plana, abans del 7 de setembre de 2007.
- 7.- L'import del premi serà de 2.000 euros, lliurat per la Diputació de Castelló i la publicació en la col·lecció Lletra Llarga de Brosquil Edicions.
- 8.- El jurat estarà format per Joan Andrés Sorribes, Agustí Peiró i Manel Alonso amb Josep Maria Rambla Renau que actuarà com a secretari en nom de la Federació Colles de Castelló i Vicent Pascual com a president.
- 9.- El veredict del jurat es farà públic el 8 d'octubre de 2007 vespra de la Diada Nacional del País Valencià, i d'ell es facilitarà la informació oportuna. El lliurament es farà el 19 de novembre del 2007, aniversari de l'edició de la novel·la Tirant lo Blanch de Joanot Martorell.
- 10.- El fet de presentar-se al premi suposa l'acceptació d'aquestes bases.

BROSQUIL
edicions

DIPUTACIÓ
DE
CASTELLÓ

Babel

XAFARDECOLLES

V Premi “Onda Cero Castelló a la festa” 14/06/06. La Gestora de Gaiates i la Federació Colles de Castelló foren guardonades al Teatre Principal amb aquesta distinció per la feina al món de la festa. Andrés Bort i Juanjo trilles reben el guardo.

Jesús López Guillen torna a ser triat com a president de la Junta de Festes fins juliol del 2008. La nostra Federació li donà la confiança després d’una ajustada votació. Li donarem el nostre suport per a poder finalitzar el projecte que va iniciar fa dos anys, esperem no enganyar-nos.

Quique Masó fou la alternativa a la Junta de Jesús López, amb un equip heterogeni on tots els sectors de la festa estaven implicats. Presentaren una proposta amb cents punts molt interessants, nosaltres els tenim presents. Li donem les gràcies per presentar-se per a presidir la Junta de Festes.

Trobada Festera. Al passeig Ribalta ens ajuntarem tot el món de la festa de Castelló, férem paelles, pujarem en globus, taller de bonsais, feren jocs, concursos, ... Un dia molt solejat, amb molta ressaca doncs la democràcia –eleccions Junta de Festes– sembla ser una qüestió que de vegades costa d’admetre.

Noves Colles. En l’assemblea del passat novembre van entrar com a membres de ple dret les següents colles: **A la Saca, Què Vols, Arrancapins, Los Cisnes** i **Xupla Xarcos**. Donem la benvinguda a les noves colles.

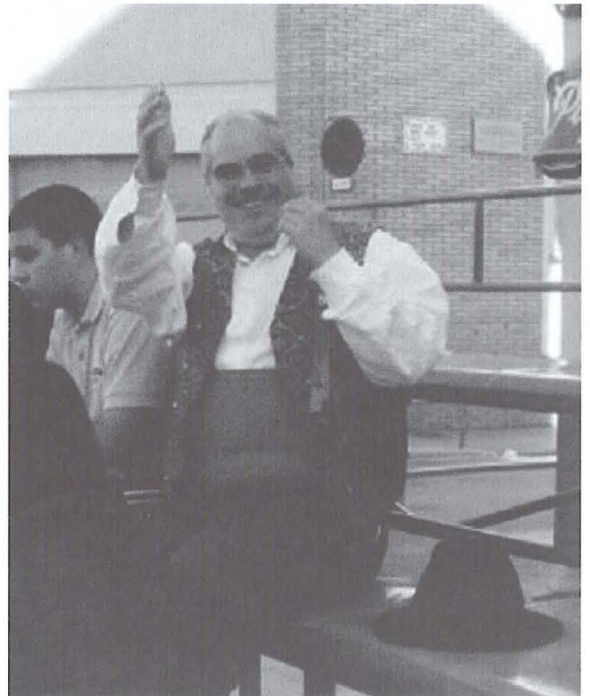

XAFARDECOLLES

Els Cavallers Templers de Castelló foren clavaris de les festes del carrer Talecons en honor a Sant Francesc.

Herme Martínez Navalón deixa la vocalia de cadafals després d'estar treballant molts anys. La nostra Federació li dona les gràcies pel seu treball des de la olla "El cebollí" primer com a secretari i després com a vocal de carros, Herme, gràcies.

La Colla Maneguetes ens va felicitar el Nadal amb una simpàtica foto.

Colla Els Maneguetes

Les desean unas felices fiestas y mejor 2007

Presentacions Gaiates. La Junta Directiva de la nostra Federació vol donar les gràcies a totes les colles que han participat en les diferents presentacions de les Gaiates. En especial, a les colles de dolçainers i tabaleters que sempre han sabut estar en el seu lloc.

La Federació Colles de castelló amb TV3. En l'assemblea de 26 d'abril passat, s'aprovà per unanimitat de totes les colles membres adherir-se al Manifest en favor de TV3, per a que les emissions dels canals de la Corporació Catalana es pugen continuar veient amb normalitat a la nostra ciutat i a tot el País Valencià.

Domiciliació de quotes a partir del 2008, en l'assemblea de 26 d'abril es va decidir que ho preparàrem tot pel proper exercici.

Rosa Sánchez i David López de la Colla Botifarra han estat pares d'una preciosa nineta, Elena. Esperem que a partir d'ara tinga més temps per a la pàgina web -de la què és responsable-. Ah, ens oblidàvem, Jesús i Lola estan molt satisfets d'aquesta nova faceta d'avis i no cal dir res dels tions Jesús i Mayte.

XARFADECOLLES

La Comissió de Carros amb Toni Rodríguez al front estan fent una molt bona feina, aviat ens presentaran un codi de funcionament intern que a tots ens beneficiarà, ja que cada vegada hi ha més carros lluitant per l'esperit de la festa.

Futbol Sala. Ens informa la gent de la Colla "Botifarra", que com tots sabeu són els organitzadors del futbol sala que està a punt d'acabar la lliga 2006-2007, a hores d'ara –primera setmana de juny- queden 3 jornades i se l'estan jugant la colla Xaloc, primer classificat i la colla Pepsicolla, segon classificat, els separen dos punts, el dia 14 juguen entre ells. En el darrer Sopar de Colles per les festes, es van lliurar els trofeus de la copa Magdalena 2007 sent campió XALOC, segon PEPSICOLLA i tercer PIO-PIO. Cal recordar que els trofeus foren patrocinats per la JUNTA DE FESTES. (Informa Jesús López).

NOTICIES

FESTIVAL DE DANSES DE L'ANTIGA CORONA D'ARAGÓ

Per José Luis Fàbrega

La ciutat de Castelló celebra des de 1981, el Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó a l'arribada del mes de Maig. Les manifestacions folklòriques sempre acompanyades d'altres activitats relatives a la cultura popular es porten a terme pels voltants del segon cap de setmana d'aquest mes. Les connotacions històriques d'aquest festival li confereixen unes clares diferències amb altres festivals internacionals i que en deriven amb la participació de grups que representen a aquells territoris que, des del segle XII fins al XVII van conviure sota la corona del regne catalanoaragonès: Regne de València, Catalunya, Aragó, Balears, sud de França, el Regne de Nàpols, de Sardènia o de Sicília i Neopàtria (Grècia). Alhora, i en qualitat d'agrupacions convidades, Castelló ha anat rebent als representants d'Europa, Àfrica, Amèrica i Àsia en les diferents edicions.

La plaça Major fou l'encarregada d'acollir les tres jornades de la XXIV edició del Festival, on hi participaren per part de Catalunya, Esbart Sant Julià; de les Illes Balears, s'Estol des Gericó; de Terol el grup Ciudad de los Amantes; del País València el grup de Danses Pedreguer; d'Itàlia Associazione Culturale Kellarious; de Grècia Lykion Ton Hellinidon i com a grups convidats de Castellà i Lleó, Bajo Duero i de Polònia ens visitaren el grup de Cant i Dansa de la Politècnica de Lublin. Tots ells també mostraren les seves danses i músiques en els diversos cercaviles realitzats el dissabte i diumenge, els quals recorregueren els principals carrers de la ciutat.

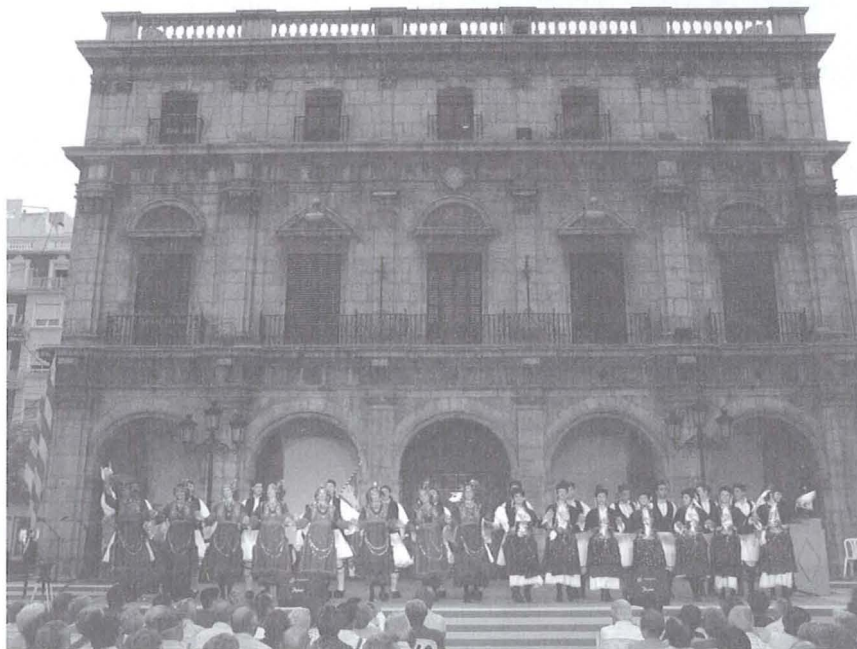
Durant les celebracions de les jornades de Festival

es va poder gaudir a la plaça Santa Clara de la fira d'artesans. La fira tractà de recopilar una mostra dels oficis més tradicionals, participant: esparters (Julio Ginés); artesans de faixes, mantes i teixits (Rubén Boix); terrissers (Dolores Sandoval i Irene Porcar); pintes fetes a mà (Àngel Garcia); ceramistes (Juan Albandea); i restauració de reixeta i talla (Marcos Porcar) amb la participació de l'Associació Provincial d'Artesans de Castelló. La fira estigué acompanyada

per la celebració de diversos tallers on els artesans mostraven les seves eines i tècniques de treball. Entre els tallers hi podem mencionar el del treball de la palma on l'associació de jubilats de Vilanova d'Alcolea mostrà la confecció de cabassos, graneres, ventalls... fabricats amb aquest element, altres tallers foren els d'espart, terrissa, ceràmica, modelatge de fang, reixeta, paper d'aigües i telar. Mencionar també el

taller de dansa on el grup castellanenc el Ramell mostrà als grups participants i al públic congregat a la plaça Santa Clara alguns dels balls més populars de Castelló.

Dintre de la XIX edició del Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó s'ha volgut incorporar la música tradicional de les nostres terres, és dir la dolçaina i el tabal, per aquest motiu aquest any com a novetat ha hagut la celebració de la II Fira de Luthiers a la ciutat de Castelló, recordar que l'anterior tingué lloc dintre dels actes commemoratius del vint-i-cinquè aniversari de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló. Durant la Fira de Luthiers que tingué lloc el passat 13 de Maig a la plaça Santa Clara, és van agrupar els principals constructors de dolçaines del país, destacant la presència del artesà Paco Bessó qui aprofità la citada fira per presentar com a novetat la dolçaina

NOTICIES

de resina, qui causà gran admiració en els músics presents degut a les seves característiques tant físiques com tècniques. Altres materials que pogueren ser admirats pel públic assistent foren per exemple la diversitat de dolçaines i faristols de Paco Escudero i Charcum, o la construcció d'uns altres elements importantíssims per fer sonar aquest instrument, les canyetes, realitzades entre altres per Tododulzaina, i Zasmúsic i els tudells per Samis i Aliaga. També caldria destacar la presència dels luthiers catalans "Lo Chaparro" qui portà una mostra de diferents instruments de vent i l'artesà Oscar Espinós amb materials realitzats en cuir.

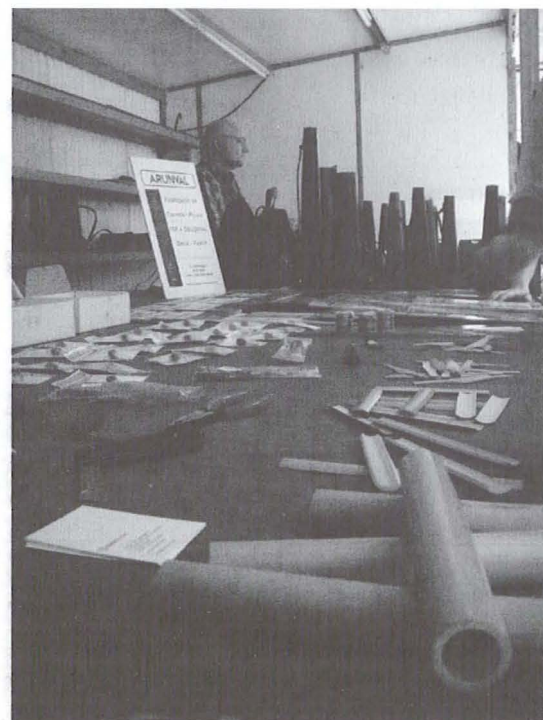
Però la Fira no sols es va dedicar als instruments de vent sinó que també poguérem trobar a luthiers de

percussió com és el cas de Diego López dedicat a la construcció de panderos, redoblants, davuls i també el ja mencionat Paco Bessó. Pel que fa a instruments de corda mencionar al conques Tomas Leal i Enric Bernabé.

Durant la jornada del diumenge també es celebrà en la mateixa plaça Santa Clara un aplec local de dolçainers i tabaleters. En ell participaren l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal, la colla la Plana i la colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, posteriorment s'uniren els joves intèrprets Ivan Martí, Alberto Celma, Adrià Nebot i Xavier Causanilles, i per part dels luthiers els ja tradicionals Diego López i Antonio Martínez. En finalitzar l'aplec es va poder degustar un porrat popular de gran acceptació per part del públic.

Entre els assistents varem comptar amb la presència tant de grups participants en el Festival de Danses de L'Antiga Corona d'Aragó, representant d'altres colles de dolçainers i tabaleters tant de la província de Castelló com fora d'aquesta, com fou el cas dels components de la colla Russafa-fa de Valencia.

Per últim i aprofitant aquesta oportunitat, les associacions organitzadores: Associació Cultural Ramell, Grup de Danses Forcat, Associació d'Estudis Tradicionals Grup Castelló, Agrupació Folklòrica el Millars, Escola de Dansa Castelló i la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló agraeixen la presència dels més de 400 participants en la XXIV edició del Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó.

INFORMACIÓ

ESCOLA MUNICIPAL DE DOLÇAINA I TABAL DE CASTELLÓ CURS 2006/2007

• El dissabte 4 de novembre de 2006 es celebrà l'**Aplec de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters a Torreblanca**. La Colla de dolçainers i tabaleters "El Senill" complia deu anys d'existència i organitzaren margrat la pluja un interessant encontre on vingueren agrupacions del tot el País Valencià.

• La nostra Escola fou **Clavària de la Festa de Santa Cecília**, patrona dels músics el passat mes de novembre. Hi hagueren cercaviles, la primera des del nostre monument, concerts, actes religiosos, tots els músics visqueren plegats aquesta celebració. Pel 2007 serà el Festiva Internacional de Música de Bandes, és a dir, la Junta de Festes, els clavaris.

• **IX Trobada veïnal de Dolçaina i Tabal, 9é Concurs juvenil per a intèrprets "Ciutat de Castelló"** el celebrarem el diumenge 28 de gener en la plaça del jutge Borrull amb la col·laboració de la **Gaiata 8 "Portal de l'Om"**. Participaren gairebé totes les agrupacions de la ciutat: Grup de

dolçaina i tabal "**Castàlia**", Escola de dolçaina i tabal de la **gaiata 15 "Sequiol"**, Colla de dolçainers i tabaleters "**El Soroll**", Colla de dolçainers i tabaleters "**Xaloc**", **Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló**, Colla de dolçainers i tabaleters "**El Fadrí**", Grup de dolçaina i tabal "**Xarançaina**", Colla de dolçainers i tabaleters de Castelló. Els

guanyadors del concurs han estat, **Juan Arrufat Agost** al tabal i **Alberto Celma Tirado** a la dolçaina, 2n lloc, **Carlos Mercado Asolas** al tabal i **Adrià Nebot Sanahuja** a la dolçaina i en 3r lloc **Ivan Martí Vallès** a la dolçaina i **Xavier Causanilles Fabregat**.

• **Cloenda Curs 2006/2007**. El passat divendres 1 de juny finalitzà el Curs 2006/2007 de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló. Férem cercaviles per tota la ciutat amb una trobada en la plaça Major. L'acte el presidiren les reines **Raquel Borràs** i **Laura Torrent** acompanyades pel regidor **Miquel Soler**. Després tots plegats férem un sopar de germanor al **Calder Màgic**.

• **Conservatori si, gràcies!** Ja no hi ha excuses, tot està ben definit, fins i tot com cal contractar als mestres, però sembla que al nostre Conservatori no hi ha interès. Una vegada més ens veiem en la necessitat de fer arribar instàncies per veure si d'una vegada per totes el Conservatori ofereix la disciplina de **DOLÇAINA** entre els seus estudis.

NOTICIES

JORNADES DE CULTURA POPULAR A CASTELLÓ

Per José Manuel Milián

Existeix a la nostra ciutat una entitat municipal, anomenada Institut Municipal d'Etnografia i Cultura Popular que s'encarrega de recolzar projectes culturals proposats per Associacions Culturals de Castelló, les quals presenten els seus projectes i són valorats per a recolzar-los o no.

Un dels darrers projectes ha estat l'edició dels 2 CD's de l'Associació Cultural "RAMELL": DE RONDES I BUREOS – Música dels Valencians de Secà. Es tracta d'una recopilació de la tradició musical a les comarques interiors del nord del País Valencià: música per a anar de ronda i música per als bureos o reunions socials.

La Federació de Colles de Castelló està representada en aquest Institut en la figura del seu President, Joan Josep Trilles.

Una altra de les activitats d'aquest Institut és l'organització de les Jornades de Cultura Popular que anualment es celebren a Castelló i que en novembre passat van estar dedicades als "Jocs i Juguines Tradicionals".

En què consisteixen aquest tipus de Jornades?

Durant un cap de setmana, diferents experts en el tema de les Jornades, realitzen diverses ponències, intentant tractar la vessant etnològica del tema. En les darreres jornades els ponents van ser:

-Ramón Gonzalo Fernández (Doctor en Ciències de l'Educació i Professor titular de didàctica de la Tecnologia en UNED de Madrid sobre "Aspectes pedagògics del joc i les juguines").

En aquesta ponència varem tindre l'oportunitat de participar en un taller de fer joguets.

-Diego Ràmia i Vicent Pau Serra sobre "Música i jocs".

Vàrem conèixer el cançoner infantil que han confeccionat amb cançons que han servit, des de fa molts anys, per a jugar.

-Felip Prades, Francesc Rambla, Josep M. Rambla i Joan Josep Trilles sobre "Aplec dels xiquets al parc Ribalta (1980)

Ens van recordar una activitat que es va dur a terme ara fa vint-i-set anys al Parc Ribalta durant les Festes de la Magdalena amb la coordinació de l'Escola de l'Esplai de Castelló i que va consistir en una Cercavila

pels principals carrers de la ciutat i la realització de tallers de música, danses, jocs, dramatització, titelles, construccions, circuits,... Aquest Aplec es pot considerar el precursor de les empreses d'esplai que han anat sorgint en els darreres anys.

-Salva el "Mussennacitu" (Salva Sánchez) sobre "L'animació intergeneracional (un viatge de l'animació dels 0 als 100 anys)

Ponència molt dinàmica en la què ens explica les seues experiències amb activitats intergeneracionals.

-Henri Bouché i Àlvar Monferrer sobre "El sentit lúdic de les persones"

Es tracten els aspectes antropològics del joc.

A aquestes ponències s'afegeixen comunicats en els què, amb menys temps per a la seua exposició, altres persones interessades en el tema, exposen algun aspecte relacionat amb el mateix.

- "El joc al pati de l'escola: ahir i avui" per Soni Marín i Paquita Roca

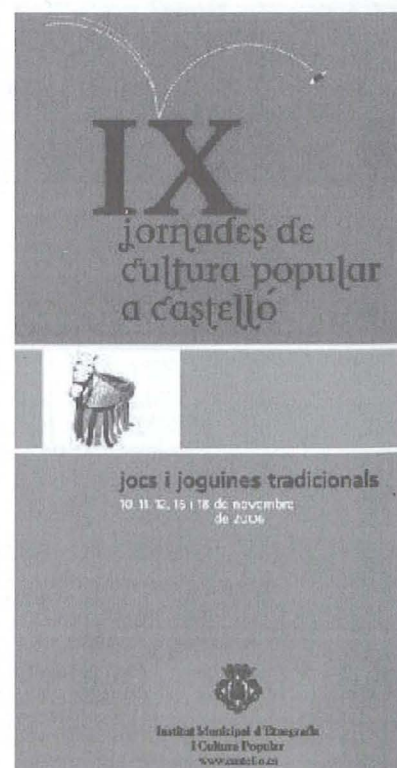
- "Notícies dels jocs que apareixen als Establiments municipals i altres documents" per Vicent Pau Serra

- "Jocs de la meua infantesa" per Josep Antoni Pradells

.....

Totes elles molt interessants. Però algunes de les coses que més es quedaran en la ment de tots els que varem assistir a les jornades, segur que seran les activitats pràctiques que es van realitzar durant la setmana següent a les ponències i comunicacions. Entre elles cal destacar:

-Exposició de **JOCES I JOGUINES TRADICIONALS** organitzades per Fina Irún i Paquita Roca

NOTICIES

amb la gran col·laboració dels alumnes del col·legi "Blasco Ibáñez" de Castelló.

Després de la seua inauguració els xiquets d'aquesta escola ens van delectar amb una demostració d'algunes de les cançons i jocs que es mostraven a l'exposició. Que bé que sonaven les seues "veuetes". Segur que alguns dels assistents feia molt de temps que no escoltaven cantar d'aquesta manera a un grup de xiquets i xiquetes amb unes

veus tan ben afinades. La veritat és que feia molt de goig veure que en l'era de la tecnologia en la què sembla que el joc s'ha convertit en alguna cosa molt individual, un grup de xiquets i xiquetes tenien tanta il·lusió per demostrar que també saben i, sobre tot, que també els agrada jugar a allò que nosaltres jugàvem quan érem menuts. Jocs col·lectius, creatius i participatius.

–*Exhibició de pilota valenciana a càrrec de membres del Club de Pilota Valenciana de Borriol*

Vàrem tindre l'oportunitat de presenciar en viu i en directe una partida d'aquest esport, així com de conèixer la forma de puntuar els "tantos" i la preparació prèvia que necessiten els esportistes.

–*Exhibició de "boli" al Passeig Ribalta.*

Van ser els amics de la Conlloga Matapoll i de la Colla Sargantana, Campions i Subcampions del Campionat Mundial de 2006, els qui ens van oferir aquesta exhibició.

–*Taller de xanques a càrrec de Vicente Valls.*

Aquesta activitat va ser molt divertida, ja que de moment vàrem començar per trencar el gel, amb unes activitats d'animació de grup amb les què el monitor va aconseguir fer-nos fer les activitats, sense donar cap tipus d'explicació verbal. A partir d'aquesta primera presa de contacte ja va començar el taller. Després de conèixer els diferents tipus de xanques existents, ens vàrem dedicar a construir-nos les nostres pròpies xanques amb cartró i cinta adhesiva. Com molts de nosaltres érem professionals de l'ensenyament, segur que algú ho haurà posat en pràctica amb els seus propis alumnes.

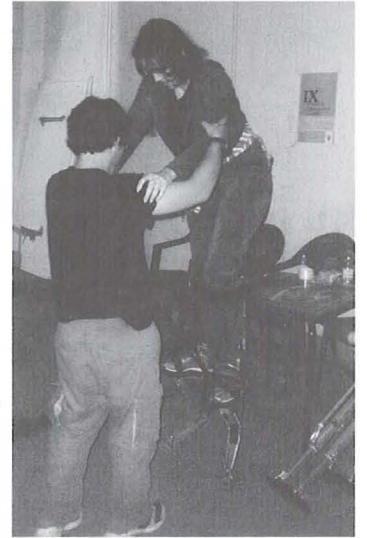
Els més atrevits es van calçar les xanques i van fer algunes passejadetes, amb la col·laboració d'alguns company per si es desequilibrava. Ningú va patir cap accident greu.

–*Excursió al Museu de la Joguina d'Ibi*

De matinet ens vàrem pujar a l'autobús per a viatjar fins a Ibi, localitat alacantina on la indústria del joguet ha donat feina a molta gent de la contornada. La visita al Museu de la Joguina va ser molt instructiva i va tindre l'oportunitat de poder veure vertaderes joies de joguets, molt apreciades pels col·leccionistes. Encara que no estava previst, també vàrem tindre el privilegi de visitar l'antiga fàbrica de "PAYÀ". Allà vàrem poder fer-nos una idea de la importància que va tindre aquest tipus d'indústria fa uns quants anys.

Per a acabar d'aprofitar el dia vàrem anar a dinar a Alcoi. Va ser durant els cafès d'aquest dinar quan es va decidir el tema per a les següents Jornades, per democràtica votació dels assistents. Així es va decidir que per al mes de novembre de 2007, les Jornades de Cultura Popular de Castelló, organitzades per l'Institut Municipal d'Etnografia i Cultura Popular serà: El Foc i la Festa.

Només em queda aprofitar per a, des d'aquestes pàgines, fer una crida a la gent de la Federació de Colles per a que participen de les properes Jornades. El tema pot ser molt atractiu per a tots, ja que està molt relacionat amb el que ens mou a nosaltres com a col·lectiu, la Festa. A banda que també podem aportar informació a les Jornades amb qualsevol tema que estiga relacionat també amb el Foc: pirotècnia, trabucs,....

VOCABULARI COLLER

SEGUIM AMB LA LLETRA B

Per Toni Àguila

Bajocó. Vegetal lleguminós que s'utilitza en la paella. Si la paella és al cau de la colla el bajocó apareix de dos formes: desfet i desaparegut barrejat amb l'arròs, sent visible només la pell, o sencer i dur com pedres de riu.

Balcó. Espai físic on es practica amb assiduitat l'esport del "Aparting" consistent en colzades i espentes per tal d'eixir en la foto.

Ball. 1.- Meta on porta indefectiblement qualsevol acte coller de caràcter intern. **2.-** Frustració vertical d'un desig horitzontal.

Banda de música. Grup de músics que desfila darrere d'una colla practicant el més difícil encara: Fer sonar els seus instruments alhora que es beuen tot el líquid que passa prop d'ells.

Bar del Cau. Autoservei (de pagament per vidriola) muntat en alguns caus de colla durant tot l'any per als socis, els quals presenten comportaments diversos després de consumir:

1.- El que paga i deixa propina. 2.- El que paga just el que deu. 3.- El que paga per arrodonir a la baixa (mètode de a l'estima). 4.- L'amnèsic casual. 5.- El que fa que no veu al xiquet ficar mà en el boteller. 6.- L'amnèsic crònic.

Barra. 1.- Imant de grans dimensions instal·lat al cau que atrau amb força gran quantitat de colzes i mans sense deixar un espai buit. **2.-** Esport que practiquen alguns collers, consistent a afectar-se a la barra del cau i exercitar els músculs del braç empinant el colze.

Tindre barra. Estatus coller que permet aparèixer per primera vegada el dia del Pregó i adherir-se a la barra fins al Magdalena Vitol.

Becà. Escaqueig vital del coller per a porgar els excessos de la nit passada. Encara que sembla dormit, en realitat n'està, i ho fa per a meditar davant la transcendència dels actes festers que continuen.

Berbena. Acte nocturn en què la música sempre està massa alta, el veïnat massa enutjat i el coller massa atabalat. Té caràcter familiar perquè alguns acaben recordant-se de la mare que els ha parit a tots.

Berenar. Acte-excusa que organitzen els collers grans als menuts per a poder menjar-se tot allò que deixen els xiquets.

Betlem. Desordre que hi ha a l'eixida del Pregó.

Bevienda. Lloc de residència d'alguns collers i afegits, prop de la barra del bar.

Boli. Cèlebre concurs mundial (només es fa a Castelló), quan estava de moda no hi havia concurs, i que segueix mantenint la tradició que els equips acaben barallant-se.

Borles. Penjoll de pilotes tèxtils que porten les mantes morellanes dels dolçainers, volent recordar no sé quina qüestió

tradicional. Normalment acaben enganxant-se contínuament fins a tocar les borles de qui les porta.

Borratxo. 1.- Coet amb intoxicació etflica que busca les canelles i turmells. **2.-** Coller que no sap divertir-se.

Braga. Nom lleig d'una peça de tela Redó no tradicional que alguns es posen al coll quan van al castell de focs i fa fred.

Brusa. Peça de roba del vestit masculí que amaga la panxa cervesera dels collers. Disfressa de dona en festes.

Bufa. Pet que agarren els collers. (per a la resta també s'anomena així).

Nota de la redacció:

Aquesta redacció no es fa responsable del contingut d'aquest vocabulari, tot i això anima a tothom que el trobe a les seues mans que sàpiga entendre amb bon humor el sentit i l'aportació que pretén fer. Així mateix, qui puga aportar més definicions que ens les facen arribar per correu al carrer Antoni Maura, 4-3r 12001 Castelló, fent referència a la Revista "Plaça Major" o per correu electrònic a fedecas@ono.com.

Ara, seguim endavant, toca la lletra "B" amb un altre parell de dibuixos de Belén Marmaneu.

INFORMACIÓ

NIT TEMPLÀRIA 2007

Per segon any Castelló es submergirà durant un cap de setmana en l'època medieval amb la NIT TEMPLÀRIA 2007. El proper dissabte 1 de setembre els Cavallers Templers de Castelló junt amb la Federació de Colles i la Junta de Festes, organitzen la II NIT TEMPLÀRIA.

Enguany amb novetats com el concurs de trobadors i joglars que es celebrarà durant tot el dissabte 1 de setembre en un recorregut per les principals places del centre de la ciutat. Aquest concurs es basarà en la representació d'un càntic, troba o xicoteta obra amb duració màxima de deu minuts i sobre tema lliure (sempre ambientat en l'edat mitjana encara que els temes a tractar siguin actuals, veure bases).

Hi haurà un jurat i el premi s'entregarà en el sopar medieval de la NIT TEMPLÀRIA 2007.

Pel que fa a la NIT TEMPLÀRIA, amb el permís de l'autoritat i si el temps no ho impedeix (com va ocórrer el passat any), se celebrarà en la Plaça Major de Castelló que estarà ambientada per a tal esdeveniment. Igual que estava previst el passat any, es celebrarà en l'avinguda del Rei En

Jaume la lectura del Pregó d'inici a la NIT TEMPLÀRIA 2007. Al ser data tan primerenca enguany i pillar ple estiu, les inscripcions es realitzaran a través de compte bancari a raó de 12 € per comensal (mateix preu que el passat any) i com a data límit el 27 d'agost. S'haurà de passar un correu electrònic als Cavallers Templers de Castelló corroborant que s'ha efectuat l'ingrés dels qui participen, així mateix haurà de figurar el nom de la Colla, Gaiata, Associació, etc.. i un telèfon del responsable. Ens posarem en contacte amb ells per a certificar l'ingrés i les places per al sopar.

Igual que el passat any és indispensable per a entrar en el recinte tancat la vestimenta medieval siga de cristià, jueu o moro. Hauran actuacions que amenitzaran el sopar i un final de festes amb una orquestra vinguda del futur.

Les Colles, associacions etc.. que vulguen participar de forma activa en la NIT TEMPLÀRIA 2007 realitzant alguna activitat abans o durant el sopar medieval, s'hauran de posar en contacte amb els Cavallers Templers per a poder coordinar les actuacions, màxim el 20 d'agost.

Es té previst realitzar una reunió amb els Representants de les Colles participants en el sopar medieval el dimecres 29 d'agost per a donar a conèixer l'ordre de la desfilada des de l'avinguda del Rei en Jaume fins a la plaça Major i l'entrada en el recinte tancat.

Compte d'ingrés tiquets sopar medieval
NIT TEMPLÀRIA 2007 - 2090 0337 71 0040090428

Titular A.C. Cavallers Templers de Castelló
CAM of. Maria Agustina
e-mail: templarioscastellon@templarioscastellon.Com

Tel. contacte:
Vicent Ballester (Gran Mestre) 605831457
Fèlix Franco (Comendador) 629017462
José García (Senescal) 690160315

NIT TEMPLARIA CASTELLO
Dissabte 1 de Setembre de 2007
Plaça Major de Castelló

INFORMACIÓ

PROGRAMACIÓ

Dimecres 20 de juny

Presentació Nit de Sant Joan 2007

19:30 Llibreria Babel

Presentació dels actes de la Nit de Sant Joan 2007.
Presentació del darrer número de la Revista "Plaça Major".

Dissabte 23 de juny

Planetari del Grau de Castelló. Visita didàctica

18:30 Visita al Planetari

Veure les diferents exposicions.
Sessió guiada per Jordi Artés.

19:00 Animació

A càrrec del MUSENACITU.

Nit de Sant Joan a la platja del Gurugú

20:30 Concurs de coques de Sant Joan

Presentació davant de l'entaulat de l'orquestra (primera mitja lluna).

Lliurament dels premis.

Cercavila amb la COLLA DE DOLÇAINERS I
TABALETERS XARANÇAINA

21:00 Sopar de pa i porta

Per Ferrandís Salvador, des de la rodona del camí de la Plana fins al riu.

Cada grup o colla porta el seu sopar.

Entrada a l'aparcament central fins a les 21:00h.

23:00 Fogueres i Dimonis

Cercavila per l'avinguda Ferrandís Salvador amb la DIABÒLICA DE MORVEDRE (Sagunt), COLLA DE DIMONIS DE VALLMOLL (Tarragona), BOTAFOCOS i DIMONIS DEL GRAU DE CASTELLÓ.

23:45 Revetlla amb música en la primera mitja lluna

23:59 Primer Bany

23:59 Castell de Focs i més música

COCA DE SANT JOAN (Amposta)

<http://www.amposta.info/gastronomia/cocadesantjoan.htm>

Ingredients:

Per a la massa de la coca:

- 300 grs. de farina (aprox.)
- 50 grs. de mantega
- 60 grs. de sucre
- 35 grs. de llevadura fresca
- 2 ous

- 5 grs. de sal
- 75 ml. de llet
- 100 grs. farina d'ametlla
- pell de llimona ratllada

Per a la crema pastissera:

- 5 rovells d'ou
- 125 grs. de sucre
- 50 grs. de farina de panís (maizena)

- 625 ml. de llet
- Una branca de canyella
i una pell de llimona

Preparació:

Crema pastissera:

Posar a bullir la llet amb la pell de llimona i la branca de canyella. Mentrestant, batre els rovells d'ou amb el sucre. Un cop ben batut, afegir, poc a poc, la farina de panís. Incorporar la llet (abans la colarem i deixarem refredar una mica). Barrejar bé tots els ingredients, tornar a colar i posar al foc. S'ha de tenir al foc, sense deixar de remenar, fins que espessi. Posar la crema en una safata, tapar amb film transparent (procurant que el film toqui la crema) i deixar refredar.

Massa de la coca:

- Desfer la llevadura amb la llet tèbia. Reservar. En un bol, batre els ous amb el sucre. Afegir la sal, la pell de llimona ratllada i la mantega (amb textura de pomada). Barrejar bé.

- Incorporar a la barreja la llevadura amb la llet, la farina d'ametlla i, poc a poc, la farina. Us aconsellem que afegiu la farina amb un colador, d'aquesta manera no es faran grumolls i la massa quedarà més flonja.

- Anar incorporant farina fins que la massa no s'apegui als dits. Treballar la massa amb les mans. Fer una bola i deixar reposar durant 15 minuts en un bol, tapada amb un drap.

- Mentrestant, untar amb oli o mantega una llauna de forn.

- Dividir la massa en dues porcions. Estirar una de les porcions amb el corró i donar-li forma ovalada. Posar-la a la llauna. Repartir la crema pel damunt de la massa (també la podem farcir amb cabell d'àngel, xocolata, brossat, massapà, etc).

- Estirar amb el corró l'altra porció de massa, posar-la al damunt de la base que tenim a la llauna i tancar la coca. Per a que quedi ben tancada podem pintar les vores amb clara d'ou.

- Deixar reposar la coca durant 45 minuts tapada amb un drap humit.

- Passat aquest temps, pintarem la coca amb ou batut i la decorarem amb fruites confitades, pinyons o ametlles filetejades.

- Posarem la coca al forn, que previament haurem escalfat, durant 30 minuts, a una temperatura d'entre 160/170°. Courem fins que estigui daurada. Si es vol, la podem decorar amb una mica de sucre llustre pel damunt.

